

Stap voor stap naar een gezonde en veilige werkomgeving

Lopen uw medewerkers op het werk gezondheids- of veiligheidsrisico's door geluidsoverlast, gevaarlijke stoffen, extreme temperaturen (warmte en kou), repeterende handelingen, straling of radioactiviteit, het werken op hoogte of werken met machines? Niet alleen voor uw medewerkers, maar ook voor uw bedrijfscontinuïteit is het verstandig deze risico's te beperken. Met een veilige en gezonde werkomgeving voorkomt u ongevallen en beroepsziekten en bespaart u kosten.

In het whitepaper Grip op bedrijfscontinuïteit lieten we u zien hoe u door risicomanagement grip krijgt op uw risico's. In dit whitepaper bespreken we de preventiemaatregelen waarmee u uw risico's kunt beheersen. Daarvoor doorloopt u – in de juiste volgorde – voor ieder risico de 4 stappen van de arbeidshygiënische strategie.

Van werkgevers wordt verwacht dat zij zorgen voor veilige en gezonde arbeidsomstandigheden voor hun medewerkers. De Arboret verlangt dat u elk veiligheidsrisico dat weggenomen kan worden, daadwerkelijk wegneemt. Eventuele overgebleven risico's moet u zo veel mogelijk beperken. Hiervoor volgt u een vaste volgorde, de 4 stappen van de arbeidshygiënische strategie.

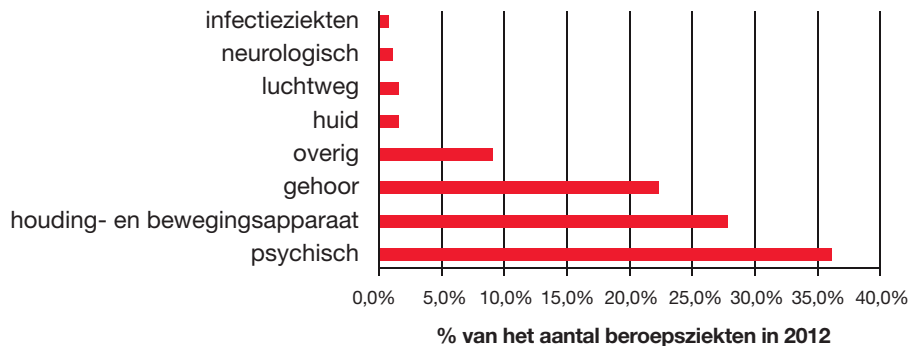
1

Met een veilige en gezonde werkomgeving bespaart u kosten

Arbeidsongevallen vormen een groot risico op de werkvloer. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek liep in 2012 7% van alle werknemers lichamelijk of geestelijk letsel op door een ongeval tijdens het werk. Dat zijn bijna een half miljoen medewerkers! Met klachten die variëren van wonden, botbreuken en verbranding tot psychisch letsel door bedreiging of agressief gedrag. Dit percentage is sinds 2005 stabiel. In de horeca en in de bouw gebeuren de meeste ongevallen; respectievelijk 11% en 9% van de werknemers in deze sectoren waren in 2012 betrokken bij een ongeval tijdens het werk.

Een ander risico vormen beroepsziekten. Een beroepsziekte is een door de arts vastgestelde aandoening waarvan duidelijk is dat het door het werk komt. Volgens het Nederlands Centrum voor Arbeid- en Beroepsziekten werd 0,3% van alle medewerkers in 2012 getroffen door een beroepsziekte. In de bouw was dat zelfs 1,4% van alle medewerkers. Zij hebben vooral aandoeningen aan het houding- en bewegingsapparaat.

Geregistreerde beroepsziekten in 2012

Bron: Nederlands Centrum voor Beroepsziekten, publicatiedatum: 02-12-2013

Een onveilige en ongezonde werkomgeving kost u geld

Bijna de helft van de werknemers die betrokken waren bij een arbeidsongeval, verzuimde hierdoor minstens 1 dag. Bij een derde duurde het ziekteverzuim zelfs 4 dagen of langer. Bij beroepsziekten gaat 60% van de meldingen over tijdelijke arbeidsongeschiktheid en is 5% van de zieken blijvend arbeidsongeschikt.

Bij arbeidsongevallen en beroepsziekten hebt u niet alleen te maken met verzuimkosten, maar ook met vervangingskosten. Was het letsel te voorkomen geweest, dan bent u bovendien aansprakelijk. Een onveilige werkomgeving doet uw imago als werkgever en zakenpartner geen goed. Met een veilige werkomgeving zorgt u niet alleen goed voor uw medewerkers, maar ook voor uw bedrijf.

Veilige werkomgeving én kostenbesparing met de arbeidshygiënische strategie

Hoe tegenstrijdig het misschien ook klinkt, investeren in preventie levert u altijd geld op. U creëert u een veilige en gezonde werkomgeving voor uw medewerkers én bespaart kosten; verzuimkosten, vervangingskosten en de kosten na een ongeval. In de praktijk dekt u met een verzekering maar het topje van de ijsberg af. Alle rompslomp en papierwerk bij grote schades zijn niet verzekerd, terwijl ze kunnen oplopen tot een veelvoud van de verzekerde schade. Bij ziekte of afwezigheid na een ongeval moet u extra mensen inhuren en inwerken. Dit kost geld en zorgt voor vertraging in uw bedrijfsproces. Juist de niet-verzekerde kosten kunnen hoog oplopen. Kijk dus niet alleen naar wat preventie u kost, maar ook naar wat het u oplevert.

Volgt u de arbeidshygiënische strategie, dan creëert u in 4 stappen een veilige, gezonde werkomgeving én bespaart u kosten.

De arbeidshygiënische strategie is een pakket maatregelen om risico's te vermijden en verminderen.

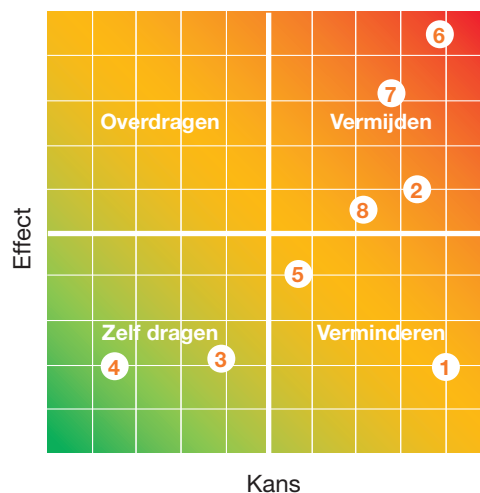
Voor ieder risico neemt u deze beheersmaatregelen in een vaste volgorde van 4 stappen:

1. Bronmaatregelen
2. Collectieve maatregelen
3. Individuele maatregelen
4. Persoonlijke beschermingsmiddelen

2

De voorbereiding van uw arbeidshygiënische strategie

Ook bij het beheersen van risico's geldt: een goed begin is het halve werk. Daarom draait alles om een goede analyse en de juiste aanpak, zoals u leest in de whitepapers '[Grip op uw bedrijfscontinuïteit](#)' en '[Zelfinspectie voorkomt calamiteiten in uw bedrijf](#)'. Analyseer uw risico's, meet in welke mate uw medewerkers aan het risico worden blootgesteld of laat dit meten. Bepaal voor ieder risico de kans dat het risico plaatsvindt en de impact ervan op uw bedrijfsvoering. Stel hiermee een kans-effect matrix op, waarin u de kans dat een risico plaatsvindt afzet tegen de impact van het risico.

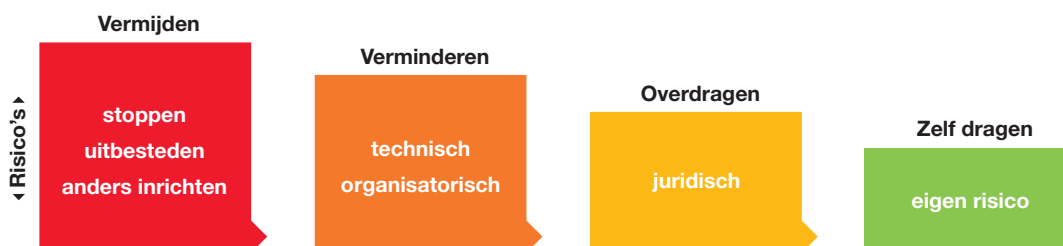

Afbeelding 1
De kans-effect matrix

Ieder kwadrant vraagt om een eigen aanpak

Hieronder leest u welke aanpak bij de risico's in de 4 kwadranten past.

De 4 kwadranten

Vermijden: risico met een grote kans en een groot effect.

Pak deze risico's zo snel mogelijk aan. Stop ermee, besteed ze uit of richt de werkzaamheden anders in.

Vaak zijn dit activiteiten die een onderneming 'erbij' doet. De eigenaar van een houtfabriek die ook houten speelgoed ging produceren op verzoek van klanten, schrok zich wezenloos toen hij werd gewezen op de veiligheids- en aansprakelijkheidsrisico's. De onderdelen en de verf die hij gebruikte waren helemaal niet geschikt voor kinderen. Hij stopte direct met zijn activiteiten en koopt het houten speelgoed nu in bij een specialist.

Verminderen: risico's met een grote kans en een relatief klein effect.

Niet alle risico's hoeft u te vermijden. Risico's met een klein effect kunt u best nemen, het is wel verstandig om de kans te verkleinen. Met de juiste preventiemaatregelen beperkt u de kans dat een risico zich voordoet en houdt u uw bedrijfskosten in de hand.

Een aannemer kreeg regelmatig ziektemeldingen. Wat bleek? Om de juiste werkhoogte te creëren, gingen zijn werklieden vaak op een kratje staan. Een misstap was zó gemaakt en leverde regelmatig een verstuurde enkel op. Geen groot effect, maar wel onhandig. De aannemer moest zijn planning aanpassen, vervanging regelen. Tot hij de werkvoorschriften opnieuw doornam met zijn medewerkers en zorgde voor deugdelijke aanpassingen in de werkplek.

Overdragen: risico's met een kleine kans, maar een relatief groot effect.

Draag de financiële consequenties van dit risico over aan een verzekeraar.

Met de juiste preventiemaatregelen verkleint u de kans op brand. De enorme impact van dit risico betekent meestal dat u dit risico niet zelf kunt dragen als het zich toch voordoet.

Zelf dragen: risico's met een kleine kans en een kleine impact.

Deze risico's kunt u zelf dragen. Bewaak deze risico's goed, om te voorkomen dat de kans of de impact toeneemt.

Waar gewerkt wordt, kan iets misgaan. Als een pleister volstaat en het zelden gebeurt, kunt u dit risico gemakkelijk zelf dragen. Let op: blijf deze risico's wel monitoren, want de kans en/of het effect kunnen toenemen.

3

Aan de slag met de arbeidshygiënische strategie: risico's vermijden en verminderen

Bepaal welke risico's u als eerste op wilt pakken en volg voor ieder van deze risico's stap voor stap de arbeidshygiënische strategie. Deze strategie bestaat altijd uit 4 opeenvolgende stappen:

Stap 1: Neem bronmaatregelen

Met bronmaatregelen voorkomt u gevaren of neemt u de oorzaak van het probleem weg. Het spreekt voor zich dat deze maatregelen het meest effectief zijn, omdat ze het risico bij de bron aanpakken. Denk hierbij aan het vervangen van een schadelijke stof door een veiliger, minder schadelijk alternatief of het toepassen van gesloten systemen. Vervang bijvoorbeeld oplosmiddelhoudende verf door verf op waterbasis. Of schaf een nieuwe machine aan als de oude gevaarlijke situaties oplevert.

Stap 2: Zijn bronmaatregelen niet mogelijk of onvoldoende? Neem collectieve maatregelen

Zijn bronmaatregelen redelijkerwijs niet mogelijk om technische, organisatorische of economische redenen, of nemen ze niet het hele risico weg? Dan neemt u collectieve beschermende maatregelen. Plaats bijvoorbeeld beschermkappen op machines, verplaats een machine die geluidsoverlast geeft, zorg voor ventilatie of een afzuiginstallatie.

Stap 3: Werken collectieve maatregelen onvoldoende, dan treft u individuele maatregelen

Voldoen de collectieve maatregelen niet, dan gaat u over op individuele beschermende maatregelen. Organiseer het werk anders, zodat medewerkers minder risico lopen. Introduceer taakrotatie bij repeterende handelingen, of beperk bijvoorbeeld het gewicht dat medewerkers in één keer moeten tillen. Of zorg voor centrale bediening van een proces vanuit een afgescheiden en besloten bedieningsruimte (operatorroom).

Stap 4: Bestaat het risico nog steeds, dan verstrekt u persoonlijke beschermingsmiddelen

Als laatste mogelijkheid kunt u uw medewerkers persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) verstrekken, zoals gehoorbescherming, veiligheidshelmen en -schoenen, (las)brillen en beschermende kleding en handschoenen. Laat u goed informeren door een specialist, zodat u middelen aanschaft die uw medewerkers daadwerkelijk beschermen. Voorkom schijnveiligheid!

Leveren persoonlijke beschermingsmiddelen uw medewerker meer last dan gemak op, dan is het zaak om de situatie opnieuw te bekijken volgens de arbeidshygiënische strategie. Misschien kunt u in stap 1 tot en met 3 andere keuzes maken zodat uw medewerker geen persoonlijke beschermingsmiddelen nodig heeft.

Let op: zorg voor een juist gebruik van de persoonlijke beschermingsmiddelen

Geef uw medewerkers duidelijke instructies over het gebruik en onderhoud van de beschermingsmiddelen en houd hier toezicht op. Onthoud dat een persoonlijk beschermingsmiddel uw medewerkers alleen beschermt als het juist wordt toegepast en goed wordt onderhouden. Informeer uw medewerkers ook over de houdbaarheid van de beschermingsmiddelen. Niet alle stofmaskers zijn bijvoorbeeld herbruikbaar en veiligheidshelmen gaan maximaal 3 jaar mee.

Uw medewerkers zijn uiteraard verplicht om de beschermingsmiddelen te gebruiken en uw instructies op te volgen. Leg uw medewerkers uit waarom ze de persoonlijke beschermingsmiddelen moeten gebruiken en stimuleer hen actief om de middelen te gebruiken. Spreek hen aan op hun eigen verantwoordelijkheid en stel indien nodig een sanctiebeleid op.

Vergeet uw stagiaires, inleenkrachten, bezoekers, leveranciers en onderaannemers niet! Ook zij worden in uw bedrijf blootgesteld aan gevaren en hebben passende persoonlijke beschermingsmiddelen nodig als zij in uw bedrijf zijn. Leg hen de noodzaak van deze persoonlijke beschermingsmiddelen duidelijk uit en zorg voor heldere instructies over het gebruik ervan.

Belangrijk: voer de arbeidshygiënische strategie altijd stap voor stap uit

In de praktijk grijpen veel ondernemers als eerste naar persoonlijke beschermingsmiddelen. Terwijl het veel effectiever is om risico's bij de bron aan te pakken, of met collectieve of individuele maatregelen. Neem daarom als eerste stap de bronmaatregelen. Als dit redelijkerwijs niet mogelijk is (om technische, organisatorische of economische redenen), dan kunt u een maatregel van een hogere stap nemen. Die afweging maakt u op ieder niveau van de arbeidshygiënische strategie opnieuw.

Uitzondering: kankerverwekkende stoffen

Werkt uw bedrijf met kankerverwekkende stoffen en processen? Dan gelden de 4 stappen uit het arbeidshygiënische plan ook. Met één verschil: is het technisch mogelijk om kankerverwekkende stoffen te vervangen door stoffen die niet of minder gevaarlijk zijn? Dan bent u altijd verplicht om dit te doen en mag u niet kiezen voor een oplossing van een lager niveau. Ook al is dit financieel of organisatorisch minder aantrekkelijk. Dit geldt voor ieder niveau van de arbeidshygiënische strategie.

Een voorbeeld: de arbeidshygiënische strategie voor geluidsoverlast

1. Bronmaatregelen

Schaf machines aan die minder lawaai maken, voer constructieve aanpassingen door in bestaande machines, verplaats de machine naar buiten of besteed de werkzaamheden uit. Zijn bronmaatregelen redelijkerwijs niet mogelijk of niet haalbaar? Ga dan naar stap 2.

2. Collectieve maatregelen

Maak omkastingen om de machine of om machinedelen of plaats dempers op ventilatoren en afzuigers. Zijn deze maatregelen niet uitvoerbaar of onvoldoende? Ga verder naar stap 3.

3. Individuele maatregelen

Plaats geluidswanden of voer ruimte-akoestische aanpassingen door, zoals plafondsysteem en baffles (verticaal hangende geluidabsorberende elementen). Of plaats cabines waarin de medewerkers hun werk kunnen doen. Zijn deze maatregelen niet uitvoerbaar of onvoldoende? Ga verder naar stap 4.

4. Persoonlijke beschermingsmiddelen

Bied uw medewerkers (en bezoekers) gehoorbescherming aan. Laat uw medewerkers bij voorkeur otoplastieken aanmeten, dit zijn op maat gemaakte oordoppen. Instrueer hen over het juiste gebruik en onderhoud en controleer hierop.

Interpolis gelooft in preventie

Het voorkomen van schade is altijd beter dan verzekeren. Voor ú, maar ook voor ons. Daarom steekt Interpolis veel energie in het voorkomen van schades. Wij hebben veel kennis in huis over de oorzaken en gevolgen van schade. En over het opstellen van een arbeidshygiënisch plan, om risico's stapsgewijs te beperken. Die expertise gebruiken we graag in uw en ons voordeel.

Aan de slag met het arbeidshygiënisch plan

In dit whitepaper leest u alles over het opstellen van een arbeidshygiënisch plan om uw risico's in 4 stappen te beperken. Onze risicodeskundigen helpen u hier graag in verder. Samen met u zetten we zo veiligheid op de kaart binnen uw bedrijf.

Wilt u meer weten?

Meer informatie vindt u op www.interpolis.nl/bedrijfsrisico. U kunt ook contact opnemen met de Interpolis Preventiedesk via e-mail: preventiedesk@interpolis.nl.